

[Erik Andersen (Fr.borg amt).]

erhvervs- og organisationsinteresser, der er impliceret i en ændring af de bestående forhold.

Når man alligevel i forbindelse med forslaget kan føle sig fristet til at tale om en revolution af den erhvervsfaglige uddannelse, skyldet det, at netop dette område i forhold til andre uddannelsesområder er blevet forsømt. Man har gennemført folkeskolereformer, foretaget omlægninger og betydelige udvidelser af den højere uddannelse, mens reformiveren og lysten til at yde de fornødne økonomiske bidrag til en omlægning af den traditionelle mesterlære ikke har været til stede eller i alt fald ikke har manifesteret sig i nogle konkrete forslag til forbedringer og moderniseringer af en så væsentlig og for samfundets samlede økonomiske balance så betydningsfuld uddannelse som den erhvervsfaglige.

Den nuværende lærlingelov er fra 1956, og dens forgænger — i øvrigt den første lærlingelov overhovedet her i landet — er fra 1937. Hvis man tager disse årstal i agt og i øvrigt registrerer, at hovedprincippet for den faglige erhvervsuddannelse, som den kommer til udstyk i lærlingeloven, stammer fra den mørke middelalder, hvor mesterlærebegrebet blev indført, må man nok erkende, at det er på høje tid, at der foretages ændringer. Det er forståeligt, at disse ændringer kan komme til at virke revolutionerende, selv om de kun er nødvendige tilpasninger til en allerede gennemlevet udvikling.

Nødvendigheden af at gennemføre ændringer i det bestående system kan påvises med et enkelt tal. I 1964 var lærlingetilgangen ca. 34.000. I 1971 var den faldet til ca. 20.000, på bare 7 år en tilbagegang i den årlige tilgang til lærlingsuddannelsen på 14.000. Hvis denne udvikling fortsætter, vil dansk erhvervsliv i løbet af ganske få år komme til at mangle den veluddannede arbejdskraft, der er så vigtig for den fortsatte udbygning af et værdiskabende erhvervsliv. Alene ud fra samfundsøkonomiske betragtninger må det derfor anses for rigtigt at foretage ændringer i det bestående erhvervsfaglige uddannelsesmønster med sigte på at gøre uddannelsen mere effektiv og samtidig mere attraktiv for de unge, der står over for et uddannelsesvalg.

Foruden de samfundsøkonomiske betragtninger, viljen til af skaffe erhvervslivet den fornødne arbejdskraft, lægger vi i socialdemokratiet også vægt på, at forslaget tilstræber en ligestilling mellem de forskellige former for uddannelse. Vi finder det rigtigt, at man nu bevidst forsøger at fjerne eller nedbryde de skel, der i så mange år har været mellem dem, der søgte en boglig uddannelse, og dem, der søgte en praktisk erhvervsuddannelse. I et højt udviklet demokratisk samfund må der efter vor opfattelse skabes ligeværdighed mellem de forskellige uddannelsesformer.

Det kan derfor ikke fortsat være sådan, at alene de, der søger en erhvervsfaglig uddannelse, begrænses i deres frihed til at vælge og til at vælge om. Lærlingenes valgfrihed er i dag begrænset af de individuelle kontrakter med den såkaldte læremester. Det vil også være rigtigt, om man nu lader de mange metodemæssige og pædagogiske fremskridt, der er udviklet på uddannelsesområdet, komme til at omfatte også erhvervsuddannelsesområdet.

Undervisningsministerens skriftlige fremsættelse, forslagets fyldige bemærkninger og den udvalgsbetænkning, der blev afleveret i april 1971, skulle overflødig gøre en detaljeret gennemgang af forslaget ved første behandling. Jeg skal derfor nøjes med at understrege, at det i denne omgang kun drejer sig om at skabe lovgrundlag for nogle erhvervsfaglige forsøgsuddannelser, at man efter forslaget for dem, der deltager i forsøgene, bryder med det gamle mesterlæreprincip, at uddannelsen i forsøget består af en basisuddannelse på ét år og en uddybende praktisk erhvervsfaglig uddannelse, at basisuddannelsen hovedsagelig gives på skoler, og at den efterfølgende uddannelse gives dels på praktiksteder, dels på skole, at der i den faglige forsøgsuddannelse indgår undervisning i almene fag med sigte på en udvidet forståelse af erhvervslivet og samfundslivet, at uddannelsen kan forlades på et passende trin med en dertil svarende erhvervskompetence, at en afbrudt uddannelse kan genoptages og uddannelsesskift lettes, at der tilrettelægges en rådgivning for de uddannelsessøgende vedrørende erhvervsvalg, uddannelse og personlige problemer, og at forsøgene ledes og tilrettelægges af et